

KARTA KURSU

Nazwa	Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej
Nazwa w j. ang.	<i>EU institutional law</i>

Koordynator	Nazwisko koordynatora	Zespół dydaktyczny
	dr Monika Skowrońska	dr Monika Skowrońska dr Dominik Jaśkowicz
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu

Celem kursu jest:

- uzyskanie przez studenta wiedzy na temat systemu instytucjonalnego UE, źródeł prawa unijnego, zasad funkcjonowania unijnego systemu ochrony prawnej, zasad ogólnych prawa UE, znaczenia regulacji prawa UE w porządkach prawnych państw członkowskich (zwłaszcza wpływ na wykładnię prawa krajowego, zasad pierwszeństwa i bezpośredniej skuteczności – podejście Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) i polskich organów, w tym Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego, współpraca TSUE i sądów krajowych w ramach procedury orzeczeń prejudycjalnych)
- zrozumienie przez studenta zasad i wartości, na których opiera się UE, specyfiki prawa unijnego oraz jego relacji do ustawodawstwa krajowego;
- nabycie przez studenta umiejętności wyszukiwania i analizy aktów prawa Unii Europejskiej oraz orzeczeń TSUE;
- nabycie przez studenta umiejętności dokonywania wykładni przepisów prawa UE oraz subsumpcji nieskomplikowanych stanów faktycznych pod właściwe przepisy prawa UE, z uwzględnieniem reguły kolizyjnej dotyczącej relacji między prawem unijnym a prawem krajowym, a także formułowania pytań prejudycjalnych do TSUE w tego rodzaju stanach faktycznych.

Warunki wstępne

Wiedza	Posiadanie podstawowej wiedzy o prawoznawstwie (pojęcie prawa międzynarodowego, pojęcia: obowiązywania prawa, źródła prawa, normy i zasady prawa) oraz podstawowej wiedzy z zakresu prawa konstytucyjnego (system źródeł prawa polskiego, miejsce prawa międzynarodowego w tym systemie)
Umiejętności	Posiadanie umiejętności analizowania przepisów prawa odnoszących się do struktury organizacyjnej i zasad działalności podmiotów władzy publicznej Umiejętność samodzielnego wyszukiwania informacji
Kursy	Prawoznawstwo Prawo konstytucyjne cz. 1 Prawo konstytucyjne cz. 2

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 - Zna genezę integracji europejskiej (EWG->WE->UE), kierunki rozwoju kompetencji, systemu instytucjonalnego i prawa UE od początku integracji europejskiej, a także aktualny charakter prawny Unii Europejskiej. Posiada wiedzę na temat terminologii dotyczącej integracji europejskiej i prawa UE, a także podstaw prawnych funkcjonowania Unii Europejskiej. Potrafi zastosować poznaną terminologię do szczegółowego opisu i praktycznego analizowania zjawisk.	K2_W01
	W02 - Posiada rozszerzoną wiedzę na temat źródeł prawa Unii Europejskiej i ich hierarchii. Zna i rozumie metody ich wykładni i stosowania na poziomie UE oraz przez polskie sądy i organy administracyjne, a także relację między prawem UE a porządkami prawnymi państw członkowskich. Wie, na jakich wartościach opiera się Unia Europejska oraz jakie są jej cele i kompetencje. Posiada szczegółową wiedzę na temat uprawnień przysługujących obywatelom Unii Europejskiej.	K2_W02 K2_W03 K2_W04
	W03 – Posiada obszerną wiedzę na temat systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej (Rada Europejska, Parlament Europejski, Rada, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości UE, niektóre inne organy i jednostki organizacyjne UE) – w tym składu, kompetencji, zasad działania oraz relacji między tymi instytucjami, a także zasad ich współpracy z organami państw członkowskich.	K2_W03
	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 - Posiada umiejętność wyszukiwania i analizy aktów prawa Unii Europejskiej, w tym wykorzystania poznanych metod interpretacji przepisów prawa, a także umie stosować zasady dotyczące skuteczności prawa UE i jego relacji do prawa krajowego, umie analizować orzeczenia TSUE i formułować pytania prejudycjalne w nieskomplikowanych stanach faktycznych. Analizuje i kreatywnie rozwiązuje konkretne problemy prawne, biorąc pod uwagę obowiązujące normy i reguły, wypracowane orzecznictwo sądowe oraz poglądy wyrażane w literaturze dotyczące badanych zagadnień.	K2_U01
	U02 - Prawidłowo stosuje podstawową terminologię z zakresu prawa Unii Europejskiej oraz dotyczącą funkcjonowania systemu instytucjonalnego Unii. Potrafi dostrzec zmiany i procesy zachodzące w UE i prawie unijnym oraz wyciągnąć samodzielnie prawidłowe wnioski. Potrafi samodzielnie korzystać z elektronicznych baz danych dotyczących prawa i instytucji UE (Eur-Lex, CURIA itp.)	K2_U01
	U03 - Jest przygotowany do wykorzystania wiedzy z zakresu systemu instytucjonalnego i prawa Unii Europejskiej w dalszej edukacji i aktywności zawodowej	K2_U04
	U04 - Potrafi działać indywidualnie i grupowo, umie uczestniczyć w merytorycznych dyskusjach dotyczących zagadnień prawnych, potrafi przedstawić innym osobom swoje stanowisko i je uzasadnić	K2_U03

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 - Potrafi samodzielnie uzupełniać i doskonalić swoją wiedzę z zakresu prawa unijnego oraz instytucji UE. Potrafi racjonalnie i merytorycznie uzasadnić (sformułować i przedstawić stosowne argumenty) swoje stanowisko odnośnie do wykładni i stosowania prawa UE i jego wpływu na prawo krajowe.	K1_K01
	K02 - Potrafi w ramach zespołu roboczego wypracować rozwiązania problemowych sytuacji związanych z zasadami prawa unijnego	K1_K02
	K03 - Ma świadomość, na jakich wartościach opiera się integracja europejska, wie, jakie one mają znaczenie przy wykładni przepisów prawa UE i przy ustalaniu również standardów konstytucyjnych w zakresie ochrony praw człowieka, zna pojęcie oddolnej harmonizacji prawa. Rozumie potrzebę uwzględniania zasad związanych z ochroną konsumenta, ochroną środowiska itp. w procesach stanowienia i stosowania prawa UE.	K1_K03

Studia stacjonarne

[illegible]

Studia niestacjonarne

[illegible]

Opis metod prowadzenia zajęć

1) Wykład:

- o charakterze zarówno informacyjnym, jak i problemowym (analiza przepisów prawa oraz orzeczeń sądowych, przykłady z praktyki TSUE i polskich sądów)
- stosowane metody (w zależności od charakteru analizowanego zagadnienia): metoda podawcza/informacyjna (częściowo z prezentacją multimedialną) z elementami konwersatorium oraz metoda *case study* (praca w małych grupach polegająca na rozwiązywaniu kasusów, stanowiących punkt wyjścia do dyskusji)

2) Ćwiczenia:

- prezentacje multimedialne, metoda informacyjna i problemowa, analiza tekstów
- przedstawienie przez studentów referatów dotyczących wybranych zagadnień i/lub dyskusja

Formy sprawdzania efektów uczenia się (częściowo elastyczne i uzgadniane corocznie ze studentami)

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca na kasusach	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x				x		x	x	x			x	
W03	x				x		x	x	x			x	
W03	x				x		x	x	x			x	
U02	x				x		x	x	x			x	
U01	x				x		x	x	x			x	
U07	x				x		x	x	x			x	
K01	x				x		x	x	x			x	
K02	x				x		x	x	x			x	
K03	x				x		x	x	x			x	

Kryteria oceny	<p>Zaliczenie z ćwiczeń polega na:</p> <p>1. Obowiązuje system punktowy – student otrzymuje punkty za referat, obecność, aktywność oraz wynik testu; łącznie student może uzyskać 100 punktów, żeby otrzymać zaliczenie, wymagane jest uzyskanie co najmniej 67 punktów. Student może uzyskać za:</p> <ul style="list-style-type: none"> obecności– do 30 pkt., referat – do 15 pkt., test – do 50 pkt., aktywność – do 5 pkt. <p>2. Usprawiedliwiona absencja na ćwiczeniach nie zwalnia studenta z obowiązku uzyskania wszystkich efektów uczenia się przewidzianych w ramach kursu. W przypadku, gdy absencja dotyczy więcej niż 4 godzin dydaktycznych, student powinien zwrócić się do prowadzącego zajęcia, który wyznacza studentowi zadanie dotyczące przynajmniej jednego z zagadnień, które były analizowane na tych ćwiczeniach.</p>
----------------	--

Zaliczenie wykładów i egzamin

1. Obecność na wykładach jest obowiązkowa i stanowi podstawowy (wstępny) warunek uzyskania zaliczenia wykładów. Usprawiedliwiona absencja na wykładach nie zwalnia studenta z obowiązku uzyskania wszystkich efektów uczenia się przewidzianych w ramach kursu. W przypadku, gdy absencja dotyczy więcej niż 4 godzin dydaktycznych, student powinien zwrócić się do prowadzącego zajęcia, który wyznacza studentowi zadanie dotyczące przynajmniej jednego z zagadnień, które były analizowane na tych ćwiczeniach.
2. Zaliczenie wykładów polega na rozwiązaniu przez studenta (praca indywidualna lub w grupie) kazusu w trakcie wykładu i przedstawieniu na wykładzie odpowiedzi wraz z uzasadnieniem.
3. W czasie wykładów student może uzyskać plusy za aktywność – prowadzący zajęcia zapisuje je, o czym informuje na bieżąco lub pod koniec zajęć. W przypadku uzyskania przez studenta co najmniej 7 plusów zostaną one uwzględnione przy ustalaniu oceny na egzaminie jako dodatkowe 2 punkty, a w przypadku uzyskania 5 lub 6 plusów jako 1 punkt, przy zachowaniu zasady, że na egzaminie można uzyskać maksymalnie 25 punktów.
4. Egzamin odbywa się:
 - a) w formie zdalnej w MS Teams – o ile będą spełnione wszystkie poniżej wskazane warunki:
 - obowiązujące w dniu egzaminu regulacje będą przewidywać możliwość odbycia egzaminu w formie zdalnej,
 - w czasie egzaminu 1) student ma włączoną kamerę i jest przez cały czas widoczny w czasie rzeczywistym na ekranie komputera egzaminatora, przy czym wzrok studenta jest skupiony wyłącznie na ekranie jego komputera, 2) student ma włączony i sprawny mikrofon, 3) w pomieszczeniu, w którym przebywa, nie jest obecna żadna inna osoba, 4) student nie korzysta z żadnych materiałów; jeśli student nie może spełnić któregoś z ww. warunków, co należy zgłosić prowadzącemu egzamin za pośrednictwem uczelnianej poczty elektronicznej na jego adres mailowy najpóźniej dzień przed terminem egzaminu, przystępuje do egzaminu we wskazanej przez osobę prowadzącą egzamin sali na Uczelni na udostępnionym stanowisku komputerowym;
 - b) w formie stacjonarnej w budynku Uczelni w Krakowie – jeśli którykolwiek z warunków wskazanych powyżej pod lit. a nie będzie spełniony.
5. Egzamin polega na rozwiązaniu testu, który obejmuje 25 pytań o charakterze zamkniętym – test jednokrotnego wyboru (większość pytań) bądź o charakterze otwartym. Za poprawną odpowiedź na każde pytanie student uzyskuje 1 pkt, za brak odpowiedzi lub błędną odpowiedź – 0 punktów.

Skala ocen:

 - 13 i mniej – niedostateczny (ndst)
 - 14-16 pkt – dostateczny (dst)
 - 17-19 pkt – dostateczny plus (dst +)
 - 20-21 pkt – dobry (db)
 - 22-23 pkt – dobry plus (db+)
 - 24-25 pkt – bardzo dobry (bdb)

Uwagi	<ul style="list-style-type: none"> — wykłady odbywają się zdalnie przez platformę Teams – obecność na nich jest obowiązkowa — ćwiczenia zasadniczo odbywają się stacjonarnie w budynku Uczelni, obecność na nich jest obowiązkowa (zgodnie z Regulaminem studiów). Zastrzeżenie: jeśli będzie to wynikać z regulacji prawnych bądź decyzji organów Uczelni lub Dyrekcji Instytutu (w związku z sytuacją zdrowotną lub inną) – forma zajęć może zostać zmieniona na zdalną (na platformie Teams)
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Źródła informacji (bazy danych) o Unii Europejskiej i prawie unijnym.
2. Charakter prawny i cele UE (aksjologia). Pojęcie prawa europejskiego (ponadnarodowego).
3. Geneza i rozwój integracji europejskiej (Rada Europy; EWG->WE->UE).
4. Ewolucja integracji europejskiej (traktaty zmieniające, traktaty akcesyjne).
5. System instytucjonalny Unii Europejskiej:
 - Rada Europejska
 - Parlament Europejski
 - Rada UE
 - Komisja Europejska
 - Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE)
 - Trybunał Obrachunkowy
 - Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
 - Komitet Regionów i Komitet Ekonomiczno-Społeczny
 - Europejski Bank Centralny.
6. Kompetencje UE i państw członkowskich.
7. Podstawowe zasady strukturalne UE:
 - zasada przyznania
 - zasada pomocniczości (subsydiarności)
 - zasada proporcjonalności
 - zasada lojalnej współpracy
 - zasada równowagi instytucjonalnej.
8. Obywatelstwo Unii Europejskiej.
9. System i hierarchia źródeł prawa UE (*aquis de l'Union*)
 - prawo pierwotne, pochodne, umowy międzynarodowe
 - procedury prawodawcze
 - akty delegowane i wykonawcze
 - zalecenia i opinie, akty prawa miękkiego
 - znaczenie orzecznictwa TSUE
 - prawa podstawowe UE (zasady ogólne prawa UE; regulacja Karty Praw Podstawowych UE; znaczenie w prawie unijnym Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka)
10. Podstawowe zasady prawa UE i wykładnia prawa UE:
 - zasada autonomii prawa UE
 - zasady bezpośredniego obowiązywania, stosowania i skuteczności prawa UE
 - zasada pierwszeństwa i obowiązek prounijnej wykładni prawa krajowego

- zasada efektywności prawa UE
 - zasada autonomii organizacyjnej i proceduralnej państw członkowskich i jej ograniczenia
 - języki urzędowe UE
 - metody wykładni prawa UE (w tym znaczenie wielojęzyczności prawa UE).
11. Sądowa kontrola przestrzegania prawa UE (skargi do TSUE i postępowanie prejudycjalne).

Wykaz literatury:

Literatura podstawowa

1. J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska, *Instytucje i prawo Unii Europejskiej. Podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji*, wyd. 3-6, 2012/2015/2017/2020 lub
2. M.M. Kenig-Witkowska, A. Łazowski, R. Ostrihansky, *Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej*, wyd. 6-8, 2019 lub 2017 lub 2012

Literatura uzupełniająca

- A. Zawidzka-Łojek, A. Łazowski, *Podręcznik prawa Unii Europejskiej. Instytucje i porządek prawny. Prawo materialne*, EuroPrawo, Warszawa 2018

Akty prawne i orzeczenia TSUE

1. Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności preambuła, tytuły I-III i VI (eur-lex.europa.eu)
2. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności preambuła, część I i II, IV, tytuł V części V, część VI i VII (eur-lex.europa.eu)
3. Protokoły nr 1- 3 załączone do Traktatów (eur-lex.europa.eu)
4. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (eur-lex.europa.eu)
5. wybrane orzeczenia TSUE dotyczące zagadnień objętych kursem (eur-lex.europa.eu, curia.europa.eu)

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Studia stacjonarne

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Ćwiczenia	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	20
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

Studia niestacjonarne

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Ćwiczenia	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	25
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	25
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4